

Spis treści:

OD AUTORÓW 7

CZĘŚĆ I

ROZDZIAŁ 1. Adam Zając, Artur Gołaś

ŻYWIENIOWE ZAGROŻENIA WSPÓŁCZESNEGO CZŁOWIEKA 9

1.1. JAK WYŻYWIĆ GATUNEK LUDZKI.....	9
1.2. PRAWDY NA TEMAT ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH UCHODZĄCYCH ZA ZDROWE.....	10
1.3. CZŁOWIEK SKŁADOWISKIEM ŚWIATOWYCH ODPADÓW	10
1.4. NAJWIĘKSZE MITY NA TEMAT ZDROWEGO ODŻYWIANIA	11
1.5. TWÓJ DRUGI MÓZG	12
1.6. WSZECHOBECNE TRUCIZNY KRYJĄCE SIĘ W NASZYM POKARMIE.....	13

ROZDZIAŁ 2. Grzegorz Zydek

ŻYWIENIE A LUDZKI GENOM – PALEODIETA 17

ROZDZIAŁ 3. Stanisław Poprzęcki

METABOLIZM WYSIŁKOWY 21

3.1. WPROWADZENIE	21
3.2. MIĘŚNIE SZKIELETOWE – STRUKTURA I FUNKCJA	22
3.3. MECHANIZM SKURCU MIĘŚNIA POPRZECZNIE PRĄŻKOWANEGO	27
3.4. PODSTAWOWE SYSTEMY ENERGETYCZNE	30
3.5. FIZJOLOGICZNE ZNACZENIE POTRENINGOWYCH ZMIAN METABOLICZNYCH W MIĘŚNIACH SZKIELETOWYCH.....	36
3.6. OGÓLNE ASPEKTY REGULACJI METABOLIZMU	38
3.7. UDZIAŁ HORMONÓW W METABOLIZMIE WYSIŁKOWYM	39
3.8. REGULACJA AKTYWNOŚCI ENZYMATYCZNEJ	44
3.9. PODSUMOWANIE	47

ROZDZIAŁ 4. Małgorzata Michalczyk, Grzegorz Zydek

WĘGLOWODANY – CHARAKTERYSTYKA I ICH ROLA W WYSIŁKU FIZYCZNYM 49

4.1. RODZAJE WĘGLOWODANÓW I ICH ZNACZENIE	49
4.2. REKOMENDACJE DO ZAWARTOŚCI WĘGLOWODANÓW W DIECIE	50
4.3. ŹRÓDŁA WĘGLOWODANÓW	51
4.4. TRAWIENIE WĘGLOWODANÓW	55
4.5. WĘGLOWODANY A WYSIŁEK FIZYCZNY	56
4.6. PRZEDWYSIŁKOWE I POWYSIŁKOWE SPOŻYCIE WĘGLOWODANÓW.....	58
4.7. OGÓLNE ZASADY SPOŻYWARIA WĘGLOWODANÓW	60

ROZDZIAŁ 5. Małgorzata Michalczyk, Grzegorz Zydek

TŁUSZCZ – CHARAKTERYSTYKA I ICH ROLA W WYSIŁKU FIZYCZNYM 63

5.1. RODZAJE TŁUSZCZÓW I ICH ZNACZENIE	63
5.2. REKOMENDACJE DO ZAWARTOŚCI TŁUSZCZÓW W DIECIE.....	65
5.3. ŹRÓDŁA TŁUSZCZÓW.....	66
5.4. TRAWIENIE TŁUSZCZÓW	71

5.5. TŁUSZCZE A WYSIĘK FIZYCZNY	72
5.6. TŁUSZCZ JAKO ŹRÓDŁO ENERGII W SPOCZYNIKU I PODCZAS WYSIĘKU	73
5.7. OGÓLNE ZASADY SPOŻYWANIA TŁUSZCZÓW.....	75
ROZDZIAŁ 6. Małgorzata Michalczyk, Grzegorz Zydek BIAŁKA – CHARAKTERYSTYKA I ICH ROLA W WYSIĘKU FIZYCZNYM	77
6.1. RODZAJE BIAŁEK I ICH ZNACZENIE	77
6.2. REKOMENDACJE DO ZAWARTOŚCI BIAŁKA W DIECIE	79
6.3. ŹRÓDŁA BIAŁKA	80
6.4. TRAWIENIE BIAŁEK W PRZEWODZIE POKARMOWYM	85
6.5. BIAŁKA A WYSIĘK FIZYCZNY	86
6.6. ZAPOTRZEBOWANIE NA BIAŁKO U OSÓB AKTYWNYCH FIZYCZNIE	86
6.7. OGÓLNE ZASADY SPOŻYWANIA BIAŁEK	89
ROZDZIAŁ 7. Adam Zając, Artur Gołaś, Lucjan Langner PLНЫ – RODZAJE I ICH ROLA W NAWADNIANIU ORGANIZMU.....	91
7.1. RÓWNOWAGA WODNA	96
7.2. HYPONATREMIA	97
7.3. OPRÓZNIANIE ŻOŁĄDKA Z PŁYNÓW A WYSIĘK FIZYCZNY	98
7.4. OPRÓZNIANIE ŻOŁĄDKA I SKŁAD PŁYNÓW	98
7.5. WPŁYW CZYNNOŚCI PRZEWODU POKARMOWEGO NA UZUPEŁNIANIE STRAT WODY	99
7.6. WODY PITNE I ICH WPŁYW NA ORGANIZM CZŁOWIEKA.....	100
ROZDZIAŁ 8. Małgorzata Michalczyk, Grzegorz Zydek WITAMINY I MINERAŁY – CHARAKTERYSTYKA I ICH ROLA W WYSIĘKU FIZYCZNYM	103
8.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WITAMIN I MINERAŁÓW.....	103
8.2. WITAMINY	104
8.3. MINERAŁY	110
8.4. JAKOŚĆ PREPARATÓW WITAMINOWO-MINERALNYCH.....	115
ROZDZIAŁ 9. Małgorzata Michalczyk ANTYOKSYDANTY, WOLNE RODNIKI, STRES OKSYDACYJNY.....	117
9.1. REAKTYWNE FORMY TLENU – RFT	117
9.2. STRES OKSYDACYJNY	117
9.3. OBRONA ANTYOKSYDACYJNA.....	118
9.4. FITOCHEMIKALIA	120
ROZDZIAŁ 10. Piotr Kaczka SUPLEMENTY DIETY DLA SPORTOWCÓW I OSÓB AKTYWNYCH FIZYCZNIE	123
10.1. POTENCJAŁ OSÓBY TRENUJĄcej	123
10.2. KLASYFIKACJA SUPLEMENTÓW DIETY.....	126
10.3. ODŻYWKI WYSOKOBIAŁKOWE.....	127
10.4. PRODUKTY AMINOKWASOWE	135
10.5. ODŻYWKI WĘGLOWODANOWE	151
10.6. ODŻYWKI WĘGLOWODANOWO-BIAŁKOWE	156
10.7. ZDROWE TŁUSZCZE	157
10.8. PRODUKTY Z KREATYNĄ	160
10.9. PRODUKTY PRZEDTRENINGOWE (PREWORKOUT STACKS).....	166
10.10. PRODUKTY MODULUJĄCE POZIOM HORMONÓW („BOOSTERY TESTOSTERONU”)..	177
10.11. SUPLEMENTY WSPOMAGAJĄCE REDUKCJĘ TKANKI TŁUSZCZOWEJ	183
10.12. PRODUKTY PROZDROWOTNE	187

ROZDZIAŁ 11.	Małgorzata Michalczyk	
WYBRANE SUBSTANCJE DODATKWE STOSOWANE		
W PRODUKCJI SUPLEMENTÓW DIETY	195	
CZĘŚĆ II		
ROZDZIAŁ 12.	Grzegorz Zydek	
ANALIZA I PROGRAMOWANIE DIETY SPORTOWCÓW	203	
12.1. ISTOTA OCENY SKŁADU ILOŚCIOWEGO I JAKOŚCIOWEGO DIETY SPORTOWCÓW.....	203	
12.2. ANALIZA DIETY I SUPLEMENTACJI – NA PRZYKŁADZIE ZAWODNIKA UPRAWIAJĄCEGO		
BIEGI PRZEZ PŁOTKI NA 400 M.....	207	
ROZDZIAŁ 13.	Grzegorz Zydek	
DIETA I SUPLEMENTACJA W WYBRANYCH DYSYPLINACH SPORTU	215	
13.1. PERSONALIZACJA DIETY SPORTOWCÓW.....	215	
13.2. PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIA DIETETYCZNO-SUPLEMENTACYJNE		
W RÓŻNYCH DYSYPLINACH SPORTU I W TRENINGU REKREACYJNYM	215	
ROZDZIAŁ 14.	Grzegorz Zydek	
DIETA I SUPLEMENTACJA MŁODEGO SPORTOWCA	227	
14.1. ZAPOTRZEBOWANIE ENERGETYCZNO-ODŻYWICZE MŁODEGO SPORTOWCA	232	
14.2. ZAPOTRZEBOWANIE NA PŁYNY MŁODEGO SPORTOWCA	234	
ROZDZIAŁ 15.	Adam Zając, Artur Gołaś, Mirosław Czuba	
DIETA I SUPLEMENTACJA PODCZAS TRENINGU WYSOKOGÓRSKIEGO	243	
15.1. MASA I SKŁAD CIAŁA PODCZAS TRENINGU WYSOKOGÓRSKIEGO.....	245	
15.2. NAWODNIENIE ORGANIZMU PODCZAS TRENINGU WYSOKOGÓRSKIEGO.....	245	
15.3. REKOMENDACJE DO SPOŻYCIA WĘGLOWODANÓW	246	
15.4. ANTYOKSYDANTY.....	248	
15.5. ZASOBY ŻELAZA.....	250	
15.6. WITAMINA D	250	
15.7. WYKORZYSTANIE SUBSTANCJI ALKALIZUJĄCYCH	251	
15.8. PODSUMOWANIE	251	
ROZDZIAŁ 16.	Małgorzata Michalczyk	
DIETOTERAPIA W WYBRANYCH CHOROBACH O PODŁOŻU METABOLICZNYM I		
IMMUNOLOGICZNYM.....	253	
16.1. ŻYWIEŃNIE W WYBRANYCH CHOROBACH O PODŁOŻU METABOLICZNYM.....	253	
16.2 ŻYWIEŃNIE W WYBRANYCH CHOROBACH O PODŁOŻU IMMUNOLOGICZNYM	275	
ROZDZIAŁ 17.	Adam Zając, Artur Gołaś	
DIETETYCZNO-TRENINGOWE METODY WALKI Z NADWAGĄ I OTYŁOŚCIĄ.....	293	
17.1. KRYTERIA I KLASYFIKACJA NADWAGI I OTYŁOŚCI	295	
17.2. ROLA DIET W PROCESIE REDUKOWANIA MASY CIAŁA I TKANKI TŁUSZCZOWEJ.....	299	
17.3. ROLA ĆWICZEŃ ODCHUDZAJĄCYCH W PROCESIE REDUKOWANIA MASY CIAŁA		
I TKANKI TŁUSZCZOWEJ	302	
17.4. WYZNACZANIE STREF WYSIĘKOWYCH	308	
17.5. WYBRANE METODY TRENINGOWE KSZTAŁTUJĄCE WYTRZYMAŁOŚĆ I SIŁĘ MIĘŚNIOWĄ	312	
17.6. PODSUMOWANIE	325	

ROZDZIAŁ 18. Jakub Chycki	
KURACJE HORMONALNE W STRATEGII ODCHUDZAJĄcej I ODMŁADZAJĄcej (PRZECIWSSTARZENIOWEj)	329
18.1. PROCES STARZENIA SIĘ.....	329
18.2. STRUKTURA CHEMICZNA I MECHANIZM WYDZIELANIA GH	330
18.3. REGULACJA OSI NEUROENDOKRYNNEj GH.....	331
18.4. ZMIENNOŚĆ UWALNIANIA GH W ROZWOJU ONTOGENETYCZNYM	331
18.5. WŁAŚCIWOŚCI I MECHANIZM UWALNIANIA TESTOSTERONU	333
18.6. TERAPIE MEDYCZNE I KURACJE UZUPEŁNIAJĄCE RHGH, T I IGF-1.....	334
18.7. WPŁYW GH I T NA PARAMETRY MORFOLOGICZNE.....	335
18.8. GH I T A UKŁAD SERCOWO-NACZYNIOWY	336
18.9. WPŁYW GH I T NA KONDYCJĘ UKŁADU KOGNITYWNEGO.....	337
18.10. WSKAZANIA I STRATEGIE KIERUNKOWYCH KURACJI HORMONALNYCH RHGH I T	337
18.11. OBJAWY NIEPOŻĄDANE KURACJI RHGH I T	339
18.12. GH A MÓZG	341
18.13. STANDARDY TERAPII MONITOROWANEj	341
18.14. ALGORYTM POSTĘPOWANIA W PRZECIWSSTARZENIOWEj TERAPII GH.....	341
ROZDZIAŁ 19. Daniela Kurczabińska-Luboń	
ZABURZENIA MIKROBIOMU U OSÓB AKTYWNYCH. ZNACZENIE TERAPII PROBIOTYCZNYCH W SPORCIE	343
ROZDZIAŁ 20. Aneta Sobczak, Anna Adamczyk	
NUTRIGENETYKA, NUTRIGENOMIKA I EPIGENETYKA W ŻYWienIU CZŁOWIEKA	355
20.1. NUTRIGENETYKA.....	355
20.2. NUTRIGENOMIKA, NUTRIGENETYKA, EPIGENETYKA – ZNAKI PRZYSZŁOŚCI	356
20.3. CHOROBY DIETOZALEŻNE O UDOWODNIONYM ZWIĄZKU Z GENAMI	359
ROZDZIAŁ 21. Bożena Boruta-Gojny	
PSYCHODIETETYKA – WYBRANE ZAGADNIENIA	365
WPROWADZENIE DO TEMATYKI ROZDZIAŁU	365
21.1. UWARUNKOWANIA PSYCHOLOGICZNE, ZACHOWAŃ ŻYWienIOWYCH KSZTAŁTOWANE I UTRWALANE W STRUKTURZE OSOBOWOŚCI	366
21.2. UWARUNKOWANIA ANTROPOLOGICZNE I KULTUROWE ŻYWienIA	369
21.3. ZABURZENIA ODŻYWIANIA A ZABURZENIA EMOCJONALNE I CHOROBY PSYCHICZNE (FOOD-MOOD CONNECTION).....	371
21.4. PSYCHOLOGICZNE STEROWANIE ZMIANĄ SPOSOBU ŻYWienIA	375
CZĘŚĆ III	
ROZDZIAŁ 22. Mirosław Czuba	
MASA I SKŁAD CIAŁA A ZDROWIE I WYDOLNOŚĆ FIZYCZNA	377
22.1. SKŁAD CIAŁA W SPORCIE.....	377
22.2. SKŁAD CIAŁA A MOŻLIWOŚCI WYSIŁKOWE	377
22.3. ZAWARTOŚĆ TKANKI TŁUSZCZOWEJ W ORGANIZMIE OSÓB NIETRENUJĄCYCH I TRENUJĄCYCH.....	378
22.4. DEFINICJE I KLASYFIKACJE OTŁUSZCZENIA ORGANIZMU	380
22.5. METODY POMIARU SKŁADU CIAŁA	381
ROZDZIAŁ 23. Małgorzata Michalczuk	
DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA W DIETETYCZE	389
PIŚMIENNICTWO	395